

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3380/2023. (VII. 27.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Pécsi Törvényszék 1.Pf.20.057/2022/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (Krizsa Ügyvédi Iroda) eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz a Pécsi Törvényszék 1.Pf.20.057/2022/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [2] Kérelmét az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére alapította.
- [3] 2. Az Alkotmánybíróság a rendelkezésre álló iratok alapján az alkotmányjogi panasz benyújtásának alapjául szolgáló előzményi ügy lényegét az alábbiak szerint foglalta össze.
- [4] A később az alkotmányjogi panasz benyújtásának alapjául szolgáló perben alperes indítványozó deviza alapú kölcsönszerződést kötött személygépkocsi megvásárlása céljából a későbbi felperes jogelődjével, egy pénzintézettel. A pénzintézet a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben (a továbbiakban: DH1. tv.) és a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvényben előírt elszámolási kötelezettségének eleget tett, és megállapította az általa korábban az említett jogszabályok alapján tisztességtelennek minősülően felszámított összeget, valamint az ennek levonását követően esedékes tőketartozást és az indítványozó ez alapján várható – forintban kifejezett – törlesztőrészletét, illetve feltüntette az indítványozó által addig teljesített törlesztéseket is. Az indítványozó a részére 2015. március 26. napján szabályszerűen kézbesített elszámoló levélre észrevételt nem tett. A pénzintézet ezt követően eleget téve az egyes fogyasztói kölcsönszerződésekből eredő követelések forintra átváltásával kapcsolatos kérdések rendezéséről szóló 2015. évi CXLV. törvényben írt kötelezettségének, az indítványozó devizában nyilvántartott tartozásának forintra váltását elvégezte és a szerződést ennek megfelelően módosította. A 2015. december 9. napján szabályszerűen kézbesített átváltásról szóló levélben a pénzintézet az ilyen módon (a forint alapúvá történő átalakítást követően ismételt) csökkentett összegű tartozásról, valamint arról, hogy amennyiben az indítványozó vitatja a szerződésből eredő követelés forintra történő átváltásának számítását, a kamat számítását vagy az új törlesztő részleteket tartalmazó táblázatban foglalt adatok és számítások megfelelőségét, akkor azokkal szemben panaszt terjeszthet elő, az indítványozót tájékoztatta. Az indítványozó az átváltással kapcsolatban panaszt nem terjesztett elő.
- [5] A pénzintézet később, 2016. májusában a fizetési kötelezettség elmulasztása miatt a hitelszerződést felmondta, amelyről az indítványozót szabályszerűen értesítette, egyúttal felszólította a teljes tartozás meghatározott időpontig történő megfizetésére. Mivel az indítványozó továbbra sem teljesített, az alapperes felperese fizetési meghagyás kibocsátását kérte, amely az indítványozó ellentmondása folytán perré alakult. A követelés engedményezését követően az engedményes a bíróság előtti keresetében kölcsöntartozás és járulékaik megfizetésére kérte kötelezni az indítványozót. Az indítványozó az ellentmondásában és ellenkérelmében a követelést mind jogalapjában, mind összegszerűségében vitatta és ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Az elsőfokú bíróság a keresetet alaposnak, az indítványozó érvénytelenségi kifogását alaptalannak találta és kötelezte az indítványozót a felperes által kért összeg megfizetésére.

- [6] Az elsőfokú ítélettel szemben az indítványozó fellebbezéssel élt. A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletben megállapított tényállást az egyedi szerződés és a pénzügyi üzletszabályzatának egyes, általa az ügy mikénti megítélése szempontjából lényegesnek tartott rendelkezéseivel kiegészítette és (ezekre is tekintettel) az elsőfokú döntést az indokolás kisebb pontosítása mellett, annak alapvetően helyes indokai alapján helybenhagyta.
- [7] Az indítványozó a jogerős döntéssel szemben alkotmányjogi panaszt terjesztett elő. Az indítványában rögzített, a per során már előadott jogi érvelésen alapuló álláspontja szerint a támadott ítélet sérti a tisztességes eljárás-hoz való jogot, mivel szerinte a bíróság(ok) általi marasztalására úgy került sor, hogy a felperes a bírósági eljárás(ok) során nem bizonyította megfelelően követelése összecszerúságát; a bíróság pedig döntését önkényesen, véleménye szerint a vonatkozó jogszabályok, az Alkotmánybírósági gyakorlat és a Kúria 4/2021. PJE határozatának figyelmen kívül hagyásával hozta meg. Sérti továbbá a tisztességes eljárás-hoz való jogot, hogy álláspontja szerint a bíróság – indokolási kötelezettségét sértő módon – nem adta kellő indokát, miért fogadta el döntése alapjául a DH1. törvény alapján szerinte semmisnek minősülő szerződéses rendelkezéseken alapuló felperesi kimutatást. Mindezek az indítványozó által állított hiányosságok szerinte az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét eredményezték.
- [8] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a szerint folytatott eljárásában mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának formai és tartalmi feltételeit vizsgálja. Ennek során megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság formai feltételeinek [Abtv. 30. § (1) bekezdés, valamint 52. § (1b) bekezdés a)–f) pont] megfelel.
- [9] 3.1. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszt a támadott törvényszéki ítélet kézbesítésének időpontjához képest az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben terjesztette elő.
- [10] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt formai követelményeknek eleget tesz.
- [11] Az indítvány megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (Abtv. 27. §-a); és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [XXVIII. cikk (1) bekezdése]. Az indítvány kifejezett kérelmet fogalmaz meg a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére is.
- [12] 3.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát.
- [13] Az Abtv. 29. §-ában írt alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést illetően az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az indítvány kapcsán elméletileg vizsgálható alaptörvényi rendelkezés – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése – tartalmát érintően [lásd például: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89], 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés}. Ennek lényeges tartalmára a beadvány is utal, a jelen alkotmányjogi panasz mindezekhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [14] A másik – a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre vonatkozó – feltételt érintően az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá.
- [15] Az indítványozó a tisztességes bírósági eljárás-hoz való joga sérelmét lényegében arra tekintettel tartja megállapíthatónak, hogy az eljáró bíróság(ok) – véleménye szerint szakjogi szempontból tévesen – úgy foglaltak állást, hogy a per tárgyát képező kölcsönszerződés az indítványozó érvelésével szemben nem forint, hanem deviza alapú szerződésnek tekintendő; továbbá, hogy a felperes pénzügyi által az ún. „devizahiteles-törvények” értelmében kötelezően elkészítendő, a később marasztalása mértékének meghatározása alapjául szolgáló kimutatás szerinti elszámolást – annak általa a perben történt kifogásolása ellenére – elvégezhetőnek tartották. Az indítvány ezekkel kapcsolatos érvelése valójában az ezzel összefüggésben már a per során is előadott és a bíróságok által elbíralt (szakjogi) érvek kifejtését, részletes megismétlését tartalmazza.
- [16] Az Alkotmánybíróság azonban a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja [erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]]; vagyis a bírói döntések felülvizsgálata során az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja, ugyanakkor – hatáskör hiányában – nem bocsátkozik szakjogi kérdések ismételt felülbírlatába.

- [17] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszában lényegében az eljáró bíróságnak a per tárgyát képező követelés alapjául szolgáló kölcsönszerződés érvénytelensége, annak forint- vagy deviza alapú szerződésként minősülése, továbbá az elszámolás elvégezhetősége mikénti megítélésével összefüggő (szak)jogi érvelését kifogásolja, illetve annak, valamint az abból levont következtetéseknek a felülbírálatát kéri. Erre ugyanakkor az Alkotmánybíróság nem rendelkezik hatáskörrel, az ezen kérdésekben való döntéshozatal ugyanis olyan szakjogi mérlegelést és jogalkalmazást igényel, amelyek tárgyában az Alkotmánybíróság nem foglalhat állást. Ez a vonatkozó jogszabályok alapján a bíróságok feladata, az Alkotmánybíróság az ilyen kérdések (ismételt) elbírálására nem rendelkezik hatáskörrel.
- [18] A támadott döntésében a másodfokon eljáró bíróság a jogvita mikénti eldöntése szempontjából lényegesnek tartott kérdésekben állást foglalt és a jogvitát jogerősen eldöntötte. Az Alkotmánybíróság megállapította azt is, hogy a Pécsi Törvényszék a támadott döntésében az elsőfokú bíróság ítéletében foglaltakat – nem csak a szerződés mikénti minősítése, de az elszámolás, valamint az indítványozónak az az alapját képező felperesi kimutatással kapcsolatban előadott érvei vonatkozásában is – azok helyes indokaira tekintettel hagyta helyben. A Pécsi Törvényszék támadott döntése is rögzítette, hogy az irányadó jogszabályok és joggyakorlat alapján – összhangban az elsőfokú döntésben foglaltakkal – az indítványozó által vitatott szerződés az indítványozói érveléssel szemben nem forint, hanem deviza (CHF) alapú szerződésként jött létre, és az elsőfokú bíróság nem sértett jogszabályt amikor elfogadta a tartozás összezszerűségének meghatározásához a felperes által készített – és korábban az indítványozó által sem kifogásolt – kimutatást. Támadott döntésében a törvényszék továbbá úgy foglalt állást az indítványozónak az alkotmányjogi panaszában is hangsúlyozott, a DH1. tv. 3. § (2) bekezdésének sérelmével kapcsolatos érvei tekintetében, hogy „[a]z, hogy a felperes [kimutatása] nem a 2014. évi XXXVIII. törvény (DH1. tv.) 3. § (2) bekezdésének megfelelően, hanem az aktuális árfolyamon határozta meg a követelést devizában nem kifogásolható, mert a kimutatás az egyes törlesztőrészletek esedékességének időpontjában fennálló állapotot tükrözi és tartalmazza a tisztességtelenül felszámított összeg jóváírását, ezáltal megfelel a DH1. törvény 3. § (2) bekezdésében írtaknak.” (Lásd: Indokolás [23]) A rendelkezésre álló iratok alapján tehát megállapítható volt, hogy nem felel meg a valóságnak az az állítás, amely az indítványozó tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát amiatt állította sérülni, hogy a támadott döntésben a bíróság egyáltalán nem foglalt állást a DH1. tv. indítványozó által hivatkozott rendelkezésének sérelmével kapcsolatban. Önmagában azonban az a tény, hogy az eljáró bíróságok valamely szakkérdésben a peres fél által képviselttől eltérő jogi következtetésre jutnak az egyébként indokolt döntésükben, az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján nem veti fel az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét.
- [19] Az Alkotmánybíróság megítélése szerint a támadott ítélet kapcsán nem volt feltárható olyan, az alkotmányosság szintjére felérő indokolási hiányosság, amely az Alkotmánybíróság beavatkozását, és a támadott döntés(ek) alaptörvény-ellenessége megállapításának és megsemmisítésének szükségességét megalapozottan felvethette volna. A bíróságok indokolási kötelezettségéből ugyanis nem következik a felek által felhozott (és esetleg csak később, az alkotmányjogi panaszban részletezett) minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]; 3107/2016. (V. 24.) AB határozat, Indokolás [38]}. „Az indokolási kötelezettség azt az elvárást támasztja a bírósággal szemben, hogy a döntés indokolásának nem minden egyes részletre, hanem az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre kell kiterjednie.” {Lásd: 3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31], megerősítette pl. 18/2018. (VI. 12.) AB határozat}
- [20] Önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntést megalapozatlannak, tévesnek, vagy éppen hiányosnak és ezekből kifolyólag magára nézve sérelmesnek tartja, a fentebb idézett állandó gyakorlat szerint nem tekinthető az eljárás tisztességessége [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] követelményrendszerén belül értékelhető alkotmányossági kérdésnek.
- [21] Mindezek miatt az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is fontosnak tartotta hangsúlyozni, hogy töretlen gyakorlata szerint a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabály-sértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy

az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}.

[22] Összefoglalva: az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet az Alaptörvény felhívott rendelkezésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát megalapozhatná.

[23] 4. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz befogadására, mivel az nem felel meg az Abtv. 29. §-ában írott feltételeknek, nincs lehetőség. Az Alkotmánybíróság ezért a kérelmet az Abtv. 47. § (1) bekezdése, 50. §-a és az 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. július 3.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1497/2022.

